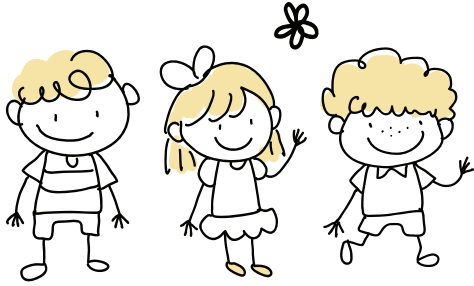


פנו דרך לנו ביכורים איתנו



מדריך למנחה לימוד משותף
לתיקון ליל שבועות
כיתות ג-ה



פתיחה

בפתיחת הלימוד נשאל את הלומדים יחד:
איזה שמות נוספים יש לחג השבועות?
היום נתמקד בחג השבועות כחג הביכורים.
מה הם הביכורים?

לימוד

ניתן לערוך את הלימוד כלימוד משותף או בחברותות.
נלמד פסוקים מספר דברים (כ"ו א-יא), העוסקים בהבאת הביכורים:

"וְהָיָה, כִּי-תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ, נָתַן לָךְ נַחֲלָה; וִירְשָׁתָהּ, וַיִּשְׁבַּתָּ בָּהּ. וְלִקְחָתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל-פְּרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר תִּבְרֵא מֵאֲרֶצֶךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ--וַיִּשְׁמָתָּ בַטֶּנָּא; וְהִלַּכְתָּ, אֶל-הַמְּקוֹם, אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ, לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם. וּבָאתָ, אֶל-הַכֹּהֵן, אֲשֶׁר יִהְיֶה, בְּיָמֵים הֵהָם; וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, 'הַגְּדַתִּי הַיּוֹם לַה' אֱלֹהֶיךָ, כִּי-בָאתִי אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לֵאמֹר, לָנֹכַח וְלִקְחַתְּ הַכֹּהֵן הַטֶּנָּא, מִיָּדְךָ; וְהִנִּיחוּ--לִפְנֵי, מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ. וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ: 'אַרְמִי אֲבִד אָבִי, וַיִּרְדַּ מִצְרַיִם, וַיִּגַּר שָׁם בְּמִתֵּי מֵעַט... וַיִּוָּצְאוּ ה', מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה, וּבְמִרְאָ גָדֹל--וּבְאֲתוֹת, וּבְמִפְתֵּיִם. וַיָּבֵאוּ, אֶל-הַמְּקוֹם הַזֶּה; וַיִּתֵּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ. וְעַתָּה, הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת-רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִי, ה'; וְהִנְחִיתוּ, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ. וַיִּשְׁמָחַתָּ בְּכָל-הַטּוֹב, אֲשֶׁר נָתַן-לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ--וּלְבֵיתְךָ:"

נקרא יחד את הפסוקים, ונסביר תוך כדי הקריאה. נבקש מהלומדים לספר את מה שכתוב במילים שלהם, ניתן להיעזר בשאלות מנחות דוגמת השאלות הבאות:

- ◀ על איזו מצווה מספרים לנו הפסוקים שקראנו יחד?
- ◀ מתי מקיימים אותה?
- ◀ מה מביאים בטנא?

משהפשט של הפסוקים יתבהר, נפנה לעסוק ברובד פנימי יותר של הדברים.

התבוננות והעמקה

נתמקד בפסוק י':

"וְעַתָּה, הִנֵּה הִבַּאתִי אֶת-רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִּי, ה' "

נשאל:

◀ מה "מוזר" בפסוק הזה?

אם ה' הוא זה שנתן לנו את האדמה, ובזכותו יש לנו את הביכורים הללו, איזה משמעות יש להבאת הביכורים לה', לדעתכם? (אפשר להשוות למקרה דמיוני בו הם קנו מתנה למישו, ואחרי כמה חודשים הוא עטף את המתנה יפה, והחזיר להם אותה כאילו זו מתנה חדשה)

נדייק את הדברים ונאמר שבפסוק נאמר לנו שה' הוא הנותן לנו את האדמה, אבל אנחנו בחרנו והצלחנו להפיק ממנו יבול טוב, ופירות משובחים, ולכן, את הטוב הזה שהפקנו מהמתנה שה' נתן לנו אנחנו מראים לו בגאווה ובתודה בחג הביכורים. יכולנו גם להיכשל, או להתעצל ולא לעבד את האדמה, ויכולנו לנצל אותה לדברים אחרים, אבל בחרנו לעשות טוב, להשביח ולטפח אותה ולעבוד קשה כדי שתניב פרי, ולכן יש משמעות אמיתית להבאת הביכורים, לא רק כ"החזרת מתנה".

נרחיב ונלמד גם את ספר החינוך שמסביר לנו מה השורש, למצווה. מה המשמעות של המצווה הזו:

ספר החינוך מצווה צ"א:

משרשי המצווה, כדי להעלות דבר השם יתברך על ראש שמחתינו, ונזכור ונדע כי מאיתו ברוך הוא יגיעו לנו כל הברכות בעולם, על כן נצטוינו להביא למשרתי ביתו ראשית הפרי המתבשל באילנותיו, ומתוך הזכירה וקבלת מלכותו והודאתינו לפניו כי הפירות ויתר כל הטובה מאיתו יבואו, נהיה ראויין לברכה ויתברכו פירותינו:

◀ מה אנחנו זוכרים כשאנחנו מביאים ביכורים?

◀ מה מתרחש מתוך הזכרון הזה?

מצוות הביכורים מזכירה לאדם שכל מה שיש לו מגיע לו מאת הקב"ה. על ידי העלאת הביכורים לכהן שמבטאת את ההכרה שכל השפע מגיע מאת הקב"ה יזכה האדם לשפע נוסף.

◀ אילו ביכורים אוכל להביא למקדש?

נחלק את התלמידים לחברות, ולכל חברות ניתן דף ובו שלושה היגדים פותחים:

- ◀ בזמן האחרון אני מרגיש/ה שאני ממש טוב/ה ב
- ◀ לא מזמן היתה הפעם הראשונה שהצלחתי ב
- ◀ אם תשאלו חברים, הם יגידו שאני טוב/ה ב

נבקש מהתלמידים לנסות להשלים את כל ההיגדים, ולחלוק את השלמות ההיגדים עם החברות שלהם. במידת הצורך, החברות יכולה לעזור לבן זוגה למצוא המשכים מתאימים למשפטים.

בסבב, נאסוף דוגמאות מתשובות התלמידים (כמובן, רק כאלה שרוצים לשתף). נברר עם התלמידים מה עומד מאחורי ההצלחה שהצליחו, או היכולת הטובה שציינו בדפיהם, וכל תשובה נמקד למילה אחת, או ביטוי.

לשם הדגמה: אם תלמיד מספר שלא מזמן היתה הפעם הראשונה שהצליח בתחרות ריצה, נברר איתו מה זה דרש ממנו לעשות (להתמיד, להתאמן, להיות זריז, לרצות מאד, וכו') ומתוך תשובותיו נדייק מה הניסוח המתאים ביותר "מהירות"/"כח-רצון"/"אמונה בעצמי" וכו' אחרי שערכנו סבב מקיף, נסכם ונאמר שאכן, יש כאן שלל של תכונות, איכויות והישגים מופלאים מעוררי התפעמות.

איסוף וסיכום

נסכם ונאמר: הקב"ה נתן לנו אדמה, אותה אנחנו בוחרים להיטיב, ולהצמיח יכול. הוא גם נתן לנו גוף, ונפש, ויכולות מופלאות, כמו שראינו. ואותן אנחנו יכולים לבחור לנצל לטוב, ולהפיק מהם יופי וברכה.

נזמין את הלמידים להמשיך הלאה עם השאלה

- ◀ מה יכול להפוך את השלל הזה למשהו שאפשר להעניק באמצעותו?
- ◀ איך אוכל לתת חזרה "ביכורים" מהטוב שהתברכתי בו?

